

Smugis Lietuvos Demokratijai

Klerikalai nubalsavo panaikinti savivaldybes

Laužoma pamatinės žmonių teisės

Smurtas prieš opoziciją Seime

KAUNAS, birželio 19. (Rasos Kunigas). — Prasidėjo!

Birželio 16 dieną Seimas pradėjo svarstyti pirmųjų skaitymų įstatymą panaikinti klerikalų savivaldybių panaikimo įstatymą sumanytą. Įstatymo sumanymas taip surašytas, kad drąsiai gali tapti kvailumo pavyzdžiu. Jame nieko daugiau neskaityti kaip tik žodžius "išbraukti", "panaikinti" ir t.t. Apie klerikalų tarybų išbraukimą, jų vykdymą organai naikinti, Valsčių Valdybos išbraukimas; jų vietoje stotimi viršaičiai ir apskrityje viršininkai.

Tuo metu, kada klerikalai braukia apskrityje tarybas, gyvenime pasilieką veikti visas plauštas įstatymų, kuriuose pasakytas, kad apskrityje tarybos ir jų atstovai vykina arba dalyvauja vykinime tam tikrų dalykų. Žinant logiką, reikėtų keisti visa eilę įstatymų, bet klerikalų protas, trumpas ir atbukęs, viso šito nepastebėjo, benesdamas Seimant tą šlamštą palauk.

Ubagiškas klerikalų padaras

Lietuvos klerikalų "dvasios ubagystė" visiems gerai žinoma. Šituo savo sumanymu jie dar daugiau pasirodė kuom esą. Tai didelė jiems kompromitacija aktyse visų tų, kurie bent šiek tiek protauja.

Prasidėjus posėdžiui referentas pareiškia, kad Seimo savivaldybių komisija įstatymo sumanymą atmetusi. Prasideda kalbos del šito klerikalų šlamstelio svarstymo. Visi pabrėžia, kad jisai nušluoja Lietuvos savivaldybes ir todėl pro jį tylosis praieiti negalima.

Per du kartus kalba drg. Bie-linis nuo s.-d. frakcijos; kalba liaudininkai įrodinėdami, kodėl negalima griauti to, kas Lietuvos visuomenės sunkiausiais laikais pastatyta. Po idomių įžengimų kalbų užsirašo kalbėti visa s.-d. frakcija dalis liaudininkų. Vakarinis tos dienos posėdis užsitęsė iki 2 val. ryto, palikdamas sekantiems, birželio 17 d., posėdžiui 18 užsirašiusių kalbėtojų.

Neteisėtas posėdžio atidarymas

Birželio mėn. 17 d., kaip visuomet, posėdis paskirta 9 val. ryto. Opozicija mano, kad be smurto neapšeis. Spėjimas pasiteisina. Dar prieš 9 val. prisirenką apštus skaičius klerikalų. Besipainiodamas, posėdžių salėn umai atbėga kun. Staugaitis — Seimo Pirmininkas. Dešimčiai minučių prieš posėdžiui paskirtą atidarymo laiką, kun. Staugaitis atidaro posėdį ir, nieko nelaukdamas, stato balsavimui du pasiūlymu: uždaryti kalbėtojų eilę ir aprubežiuot kalbas 5 minutėmis. Dar prieš devynias tuodu pasiūlymu klerikalų balsais priimama.

Klerikalai Seime turi daugumą, todėl šitos priežasties jiems nereikėtų kirsti tokių spėse, bet krikščioniškai Dievas atėmė jiems protą ir jie, kaip pamišę, patys nežino, kurių priemonių imtis. Skandalingas įvykis su laikraščio korespondentu, parašiusiu teisybę, neturi pavyzdžių.

Soc. dem. frakcija padarė protestą prieš neteisėtą pirmininko elgesį. Štai indomus incidentas: kuomet Kauno rusų laikraštis "Echo" išspausdino žinutę apie tai, kad Seimo posėdis buvo atidarytas 10-čia minučių ankščiau paskirtojo laiko, tai pirmininkas pašalino to laikraščio korespondentą iš Seimo salės!

Skandalingas apsiėjimas su korespondentu

Klerikalai Seime turi daugumą, todėl šitos priežasties jiems nereikėtų kirsti tokių spėse, bet krikščioniškai Dievas atėmė jiems protą ir jie, kaip pamišę, patys nežino, kurių priemonių imtis. Skandalingas įvykis su laikraščio korespondentu, parašiusiu teisybę, neturi pavyzdžių.

Opozicija veik visą savo vietose. Kazokas Erinas, papirk-tas klerikalų, neateina. Mat, jis turėtų balsuoti su tautinėmis mažumomis prieš klerikalus. Klerikalai bijosi, kad kelių balsų dauguma jiems teks priimti toks svarbus įstatymo sumanymas.

Drg. Galinio pašalinimas.

Padėtį gali gelbėti tik pirmininkas. Todel kun. Staugaitis be jokios priežasties daro pastabą drg. Galiniui iš s.-d. frakcijos ir pavaro pastarąjį iš Seimo, 5 posėdžiams. Tai dar vienas negirdėtas smurto darbas, atliktas kunigo rankomis. Opozicija reikalauja atviros balsavimo pavidalio, bet klerikalai, bijodami viešumo, siueiti negalima.

(Tąsa ant 2-ro pusl.)

Garlaivis sudegė; 8 žmonių žuvo

BALTIMORE, Md., liepos 5. — Gaisras sunaikino garlaivį Three Rivers, plaukųsį iš Crisfieldo į Baltimore. Ugnį žuvo trys negrai ir vienas laivo darbininkas. Pasigendama dar penkių muzikantų — turbūt irgi žuvo.

Visi kiti pasažieriai, viso apie devyniasdešimt žmonių, buvo atvykusio garlaivio Middlesex išgelbėti.

Ekspliozija dirbtuvėje; 4 darbininkai užmušti

BRADFORD, Pa., liepos 5. — Luminol korporacijos įstai-goj Lewis Run'e, netoli Brad-fordo, vakar įvyko eksplozija, sudraskius visą dirbtuvę. Keturi darbininkai užmušti, du baisiai sužeisti — jie vargiai be-pasveiks.

La Follette — progresyviųjų kandidatas prezidentui

Trečios partijos kuriamą Clevelando konvencija atidėjo iki ateinančių metų sausio mėn.

CLEVELAND, Ohio, liepos 5. — Progresyvių politinės akcijos konvencija neilgai sutruko: pra-dėjus savo posėdžius vakar, lie-pos 4, šiandie vakarą juos pabaigė.

Konvencija neužsiėmė kuriu "trečios politinės partijos". Ji tik davė aprobatą Wisconsin senatoriaus Roberto M. La Follette'o platformai ir indorsavo jo paties kandidatūrą krašto prezidento vietai. Kandidatas vice-prezidentui ne nominuotas; jį paskirs nacionalis politinės akcijos konferencijos komitetas bendrai su La Follette'o kandidatūra remiančiųjų komitetu ir, žinoma, pačiam La Follette'ui pritariant.

Konvencija paskyrė nacionali komitetą prezidento rinkimų kampanijai vesti ir rupintis pastatymu progresyvių kandidatų kongresan, į valstijų ir vietų administracijas.

Rinkimams praėjus, lapkričio 20 dieną nacionalis komitetas paskelbė suaukumą specialės konvencijos, kuri turės susirinkti sausio mėnesį. Toje tai konvencijoje ir bus įsteigta nuolatinė nacionalė "trečioji partija". Konvencijoj Clevelande dalyvavo ir socialistų partija. Jos delegatai iš karto stojo už tai, kad būtų čia jau įkurta trečia partija, bet paskui sutiko naujos partijos kurimą atidėti iki po rinkimų, tuo tarpu pritardami La Follette'o kandidatūrai.

Konvencijoj dalyvavo tūkstantis supiršum delegatų nuo įvairių pažangiosios visuomenės grupių, nuo didžiulių darbininkų organizacijų, nuo farmer-lab-or (ne komunistų "federated") partijos, nuo nonpartisan sąjungos, socialistų partijos, etc. Komunistų organizacijų atstovai konvencijon neįsileista.

Socialistų partija nuosavų kandidatų žada nestatyti.

CLEVELAND, Ohio, liepos 6. — Nacionalė Socialistų partijos konvencija, kuri šiandie susirinko ar savo posėdžius laiko Winton Hotely, žada šiais prezidento rinkimais savo kandidatų nestatyti, bet remti progresyvių politinės akcijos kandidata, senatorių La Follette'ą.

Tas klausimas betgi bus galutinai išspręstas tik pirmadienio sesijoj.

Socialistų konvencijoj dalyvauja suviršum 250 delegatų. Pirmininkauja Daniel Hoan, Milwaukee miesto mayoras.

JAPONIJOS TRAMVAJŲ DARBININKŲ STREIKAS.

KOBE, Japonija, liepos 5. — Osakoj kilo tramvajų tarnautojų ir darbininkų streikas. Visas judėjimas sustojęs. Susisieki-mas su artimesniais miestais tramvajų linijomis taipiau paralizuotas.

KINAI SUĖMĖ AMERIKOS LAIVĄ SU GINKLAIS.

SANGHAJUS, Kinai, liepos 5. — Kinų muitinės valdininkai padarė kratą Jungtinių Valstijų buriniame laive Talbot ir suėmė ginklų ir amunicijos vertės apie 50 tūkstančių dolerių.

Demokratų konvencija niekaip neprieina galo

NEW YORKAS, liepos 5. — Antra savaitė baigiasi, kaip Madison Square Gardene prasidėjo nacionalė demokratų partijos konvencija savo kandidatams į krašto prezidento ir vice-prezidento vietas nominuoti, ir dar jai galo nematyti. Konvencija niekaip negali susitaikyti dėl kandidatų. Ji pasidalinus į kelius lagerius, kurių stambiausi besivaržą yra du: McAdoo šalininkai ir Al. Smitho remėjai. Paskutiniuoju septyniadšimt septintu balotavimu McAdoo gavo 513 balsų, Al. Smith 367; visi kiti aspirantai bendrai paėmus gavo 193 balsus. Einant gi taisyklėmis, kad gavus nominaciją, reikia gauti du trečdaliu visų balsų.

Ispanijos valdžios perorganizavimas

Primo de Riveros diktatura pakeičiama.

MADRIDAS, liepos 5. — Karalius paskelbtu vakar dekretu militarinis direktoratas, kurs su generolu Primo de Rivera prieky buvo pilnas Ispanijos valdovas, tampa demilitarizuojamas ir de Riveros diktatorinė galia pakeičiama. Direktorato nariams paskiriami nauji portfeliai, ir kiekvienas jų bus atsakomingas karaliui. Einant dekretu, generolas de Rivera patampa kulto ir teisingumo ministris, bet kartu eis ir kabineto pirmininko pareigas.

Amnestija politiniams praskaltėliams.

Madridas, liepos 5. — karalius Alfonsas pasirašė manifestą, kuriuo paskelbiama amnestija visiems politiniams praskaltėliams, kartu ir tiems, kurie buvo pasmerkti kaip kaltininkai del didelių ispanų pragaiščių Morokoj 1921 m. liepos mėnesį.

PAPOS IR BOLŠEVIKŲ ATSTOVŲ KONFERENCIJA.

BERLINAS, liepos 5. — Sovietų atstovas Maksimas Litvinovas ir popos nuncius Berline kun. Eugenio Pacelli turėjo pasikalbėjimą santykių tarp Rusijos ir vatikano klausimais. Konferencija betgi likos bergždžia, jokių vaisių nedavus.

HONDURASE LAIMEJO NACIONALISTŲ PARTIJA.

TEGUCIGALPA, Honduras, liepos 3. — Įvykusiais rinkimais į konstitucinį seimą, kurį praėjo visai ramiai, visame krašte laimėjo nacionalistų partija. Naujasis seimas susirinks rugpjūčio 30 dieną.

PINIGŲ KURSAS

Šeštadienį, liepos 5, užsienio pinigų ne mažiau kaip už \$25,000 dolerių bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:
Anglijos, 1 sv. sterlingų \$4.32
Belgijos, 100 frankų \$4.43
Danijos, 100 kronų \$15.90
Italijos, 100 lirų \$4.26
Prancijos, 100 frankų \$5.93
Lietuvos, 100 litų \$10.30
Norvegijos, 100 kronų \$18.44
Olandijos, 100 florinų \$37.65
Suomijos, 100 markų \$2.52
Svedijos, 100 kronų \$26.60
Šveicarijos, 100 frankų \$17.55

Kratą komunistų kambariuose, Reichstage

Berlino policija, išlaužius šepas, vėmus komunistų dokumentus ir ginklus

BERLINAS, liepos 5. — Ginkluota Berlino policija, žvalgybos viršininkų vedama vakar padarė kratą reichstago (parlamento) ir Prūsų landtago (seimo) komunistų komisijų kambariuose. Atlpėšus šeputes, kurios duodama kiekvienam atstovui drapanoms pasikabinti ir šiaip įvairiems daiktams pasidėti, policija suėmė kruvas dokumentų, kuriuose norima rasti įrodymų, kad komunistai užsiima terorų, politinėmis žudynėmis, sąmokslais etc.

Be kita ko buvo dar suimta nemaža rankinių granatų. Kaip parlamento pirmininkas Wallraff, taip ir Prūsų seimo pirmininkas Lienart leido daryti kratą, pareikalavus federaliam teisėjui, kurs veda inkriminuotų komunistų tardymą.

Kadangi parlamento posėdžio šiandie nebuvo, komunistai del tos kratos buvo priversti protestuoti Prūsų seime. Jie reikalavo, kad visi konfiskuoti daiktai būtų tuojau sugrąžinti, kam jie priklauso. Jų reikalavimas betgi buvo atmestas.

FAŠISTŲ REDAKTORIUS SUŽEISTAS DVIKOVOJ.

BERGAMO, Italija, liepos 4. — Tarp fašistų laikraščio Gagliardo redaktoriaus Beratto ir parlamento atstovo Zilocchi įvyko dvikova, kurioj fašistas Beratto liko skaudžiai sužeistas. Beratto buvo išspausdinęs savo laikraštį užgaunantį parlament atstovą straipsnį.

DIDELI PATVINIAI ŠIAURĖS SVEDIJOS

STOKHOLMAS, Švedija, liepos 4. — Del smarkaus trijų didžiulių upių patvinimo Norlande, didelės žalos žmonėms padaryta.

MATSUKATA MIRĖ.

TOKIJO, Japonija, liepos 3. — Praeitą naktį pasimirė kunigaikštis Masajoši Matsukata, buvęs pirmiau ministeris pirmininkas ir vienas stambiausių Japonijos valstybės vyrų. Jis buvo 89 metų amžiaus.

MUSSOLINI ATVYKSIĄS ŽENEVON.

Dalyvaus Tautų Lygos susirinkime kartu su Anglijos ir Prancijos premjeriais.

ŽENEVA, Šveicarija, liepos 4. — Pusiau oficialėmis žiniomis Italijos premjeras Mussolini atvyks į Ženevą rugsėjo mėnesį, kad dalyvavus kartu su Anglijos ir Prancijos premjerams, MacDonaldu ir Herriotu, Tautų Lygos susirinkime, kurs čia tą mėnesį bus laikomas.

700,000 ANGLIJOS STATYBOS DARBININKŲ STREIKAS.

LONDONAS, liepos 5. — Samdytojams atsisakius padidinti algą, 700 tūkstančių Anglijos statybos darbininkų pa-

SVETIMŠALIAI KAUNE.

KAUNAS. — Kauno mieste gegužės mėn. 1 d. ir apskrityje buvo 3714 nuolat čia gyvenančių svetimšalių, kurių Jungtinių Valstybių piliečių — 47, Anglijos — 27, Australijos — 31, Gudijos — 1043, Belgijos — 3, Bulgarijos — 3, Čekoslovakijos — 29, Danijos — 29, estijos — 22, Italijos — 7, Latvijos — 301, Lenkijos — 263, Norvegijos — 2, Olandijos — 6, Palestinos — 3, Persijos — 1, Prancijos — 14, Rumunijos — 4, Rusijos — 999, Suomijos — 3, Svedijos — 4, Šveicarijos — 25, Turkijos — 2, Ukrainos — 52, Vokietijos — 786, Vengrijos — 2, Rusijos — 6, Gruzijos — 4 ir Danco — 2. Sulig profesijomis jie skirstomi taip: Amatinkų — 583, dvasiškų — 11, inžinierių — 38, gydytojų — 14, juodadarbių — 1239, technikų — 33, pirklų — 226, mokytojų — 92, moksievių — 150, tarnautojų — 436, žemdirbių — 69, be verslo — 820. Per balandžio mėn. Kaunan ir apskritin atvyko 57 tokių svetimšalių, gi išvyko 77. Tuo būdu palyginus su kovo mėn. svetimšalių skaičius Kaune ir apskrity balandžio mėn. sumažėjo 20 žmonių.

"Vilniaus Kelio" redaktorių išpirtas.

Sumokėjus 300 auksinių kaucijos "Vilniaus Kelio" redaktorių p. J. Kuklis tapo paleistos. Ir šis vyras gavo sėdėti drauge su visokiais vagimis ir valkatonais. Sąlygos sunkiausios: į mažą, žemą, dviem žmonėm oro teturintį kambarį, buvo sukimšta 17 kalinių. Nėr ko stebėtis, kad net Francuzijoj baisėjosi tokia lenkų kalėjimų tvarka.

Miško plukdymas Nemunu iš Lietuvos

Kaunas [L-va]. — Einant Lietuvos su Ambasadorių Konferencija pasirašyta konvencija iš Lenkijos norima pradėti mišką plukdyti Nemunu. Tuo yra susirupinusi Plentų ir Vandens kelių Valdyba. Miškas plukdyti numatyta tokiu būdu. Lietuvos pusėje neutralės juostos busias miško priėmimo punktas. Lenkų ekspedicijos kontora atplukdys mišką iki kalbamo punkto ir Lietuvos Valstybės Kontrolės ir Plentų ir Vandens kelių Valdybos valdininkams prižiurint turės perduoti Lietuvos sielininkų artelei, kuri per Lietuvos teritoriją lydės iki Klaipėdos uosto ir perduos atitinkamoms pirkusioms mišką firmoms. Toks miško plukdymo sumanymas (projektas) yra jau paruoštas ir įteiktas Ministerių Kabinetai patvirtinti. Be to, šiomis dienomis išvyksta į neutralę juostą lietuvių komisija, susidedanti iš Prekybos Departamento, Valstybės kontrolės ir Pl. ir Vandens kelių V-bos atstovų, kurie apirks sielių priėmimo punktą ir apžiurės Nemuno srovę.

Chicago ir apilinkė. — Šiandie dalinai apsiniaukę; gal bus ir lietaus; šilčiau; lengvas mai-nąsis vėjas.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos Lietuvon 50 Centų

Šitas stebėtinas dalykas jau tapo įvykintas. Su pagelba tik ką įvestos Naujiųjų telegrafinės sistemos dabar galima siųsti pinigų Lietuvos telegramu tik už 50 centų. Šita sistema siunčiamieji pinigai yra išmokami Lietuvoje į 3 ar 4 dienas.

Už telegramą reikia mokėti tik 50 centų, visvien ar ilgas ar trumpas adresas, ar didelė ar mažą suma. Litų kursas taip jau tapo labai atpigintas. Reikalaukite Naujinių telegrafinių perlaidų aplikacijų, iš kurių matysite atpigintą litų kursą siunčiant telegramu.

Siųskite savo giminėms pinigų Lietuvon telegramu per Naujienas. Kam-gi jie turi laukti visą mėnesį ar ilgiau, kada jie gali gauti pinigų į 3 ar 4 dienas, o jums tas nekaštuoja brangiau.

Naujienų Skyriai ir Agentai irgi priima siuntinius telegramais

Kam pertoli nueiti į Naujienų vyriausią ofisą, tie gali induoti pinigų pasiuntimui telegramu Lietuvon Naujienų autorizuotiems agentams:

BRIDGPORT: AUŠRA: — 3210 S. Halsted St.
TOWN OF LAKE: BENOŠIAUS APTIEKA: 1616 W. 47th St.
ROSELAND: TUPIKAIČIO APTIEKA: 233 East 115th St.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUBLISHING CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Telephone Roosevelt 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Entered as second class March 7, 1914, at the Post Office of Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUBLISHING CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Telephone Roosevelt 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

VOL. XI.

Kaina 3c.

Chicago, Ill., Antradienis, Liepos-July 8 d., 1924

437

No. 164

Francijos reakcininkai konspiruoja

Anglijos premjeras MacDonald vyksta Paryžiu

Dideli Ispanijos nepasisekimai Moroko

Francijos reakcininkai spendžia nuverst Herriotą

PARYŽIUS, liepos 7. — Premjeras Herriot, kalbėdamas vakar savo gimtajame mieste Troyes, gynė savo politiką palaikyti draugingus Francijos su Anglija santykius ir nurodė reikalingumą abiem kraštams susitarti dėl reparacijų ekspertų komisijos raporto.

Reakcininkai konspiruoja.

Tuo tarpu, kai premjeras aiškino žmonėms savo politiką, jo politiniai prieštai, reakcininkai, konspiravo prieš jį ir darė planus, kaip ateinantį antradienį Herriotą valdžia nuverst.

Tų samokslininkų vadovas yra buvęs premjeras Poincaré. Jie nori kaltinti Herriotą, kad jis davęs Anglijos premjerui MacDonaldui suvedžioti, vadinas, Francija buvus prigauta.

Reakcininkai su Poincaré priešaky mano, kad kai antradienį (šiandien) Dawes'o ekspertų planas bus diskutuojamas parlamente, jiems pavyks didžiuma narių patraukti savo pusę ir tuo būdu nuverst Herriotą valdžią.

Anglijos premjeras MacDonaldas vyksta Paryžiu

Nori pasitarti su premjeru Herriotu dėl busimos Londono konferencijos.

PARYŽIUS, liepos 7. — Anglijos premjeras MacDonaldas pranešė Francijos premjerui Herriotui, kad jis atvyks į Paryžių pasikalbėti su juo dėl aliantų konferencijos, kuri įvyks liepos 16 dieną Londone.

Paryžiaus ir Londono valdžios stengias kiek galėdamos susitarti ir sudaryti bendrą frontą prieš reakcininkų susirinkimą. Francijos ambasadorius Anglijai, gr. de St. Aulaire, atvyko iš Londono supažindinti premjerą Herriotą su tuo, kaip dabar angliai žiūri į dalykų padėtį.

Kas dalyvaus Londono konferencijoj

LONDONAS, liepos 7. — Ministras pirmininkas MacDonaldas šiandien pranešė parlamentui, kad jis tikėjosi, jog Londono interaliantų konferencijoj dalyvaus šios valstybės: Anglija, Francija, Italija, Japonija, Belgija, Graikija, Portugalija, Rumunija, Čekoslovakija ir Jugoslavija. Jungtinės Valstijos taip pat bus atstovaujamos ambasadoriaus Fr. Kellogg'o, MacDonaldas pareiškė, kad konferencijoj nebus nė jokių kitų klausimų keliami, kaip tik tas, kad bendrai susitarus Dawes'o

Ginčai socialistų konvencijoj del La Follette'o

Komiteto didelė didžiama rekomenduoja remti La Follette'ą; du priešingi.

CLEVELAND, Ohio, liepos 7. — Socialistų partijos konvencijoj šiandien prasidėjo ilgi debatų del kandidato prezidento ir vice-prezidento vietoms. Vieni stoji už indorsavimą Wisconsin senatoriaus La Follette'o į paties platformą, kiti norėtų, kad partija atskirai nomnuotų savus kandidatus socialistų partijos platforma.

Trylikos komiteto narių: Hilquit, Berger, Thomas Duncan, Geo. Goebel, Leo Harkins, Jos. Cohen, Lena Lewis, C. H. King, G. A. Hoehn, Jos. Sharts, O'Neal, John Collins ir Geo. Roemer savo didžiulius raportus rekomenduoja remti La Follette'ą, o du komiteto narių: Wm. H. Henry (Indiana) ir W. R. Snow (Illinois) mažumos raporte stoji už nuosavų partijos kandidatų nominavimą.

Didžiulio raporto.

Didžiulio raporte nurodo, kad progresyves politinės akcijos konferencija yra jau beveik įsteigusi naują partiją, priešingai senom kapitalistinėm (republikonų ir demokratų) partijom ir pataria, kad socialistų partija bendrai kooperuotų su ja 1924 metų rinkimų kampanijoj. Ji, didžiulio, rekomenduoja: indorsuoti La Follette'ą į paties platformą, taip pat į kandidatą į vice-prezidento vietą, koks bus jo pasirinktas; veikti išvien su grupėmis, kurios Cleveland konvencijoj indorsavo La Follette'ą, rinkimų kampanijoj, ir turėti pilną socialistų partijos atstovybę specialėj konvencijoj 1925 metų sausio mėnesį, kame turės būti įsteigta trečioji partija. Tuo tarpu partijos nariai turėtų darbuotis tokia trečiajai partijai sukurti, išlaikant tečiaus pilną socialistų partijos savarankybę.

La Follette — republikonas, savo ko mažuma.

Komiteto mažuma savo raporte sako, kad La Follette'as visą savo amžių buvęs republikonas ir kad progresyves politinės akcijos konferencijos platforma esanti tokia, kurią būtų galėjęs parašyti dar demokratų šulau W. J. Bryan'as trisdešimt metų atgal.

Išdiskusavus visapusiškai klausimą, nuo balsavimo delegatų priklausys, ar socialistų partija šiais prezidento rinkimais eis išvien su La Follette'ą remiančiomis grupėmis, atsisakoma statyti nuosavus kandidatus, ar antraip.

Balsavimas veikiausiai įvyks dar šiandien.

Sunus nušovė tėvą

DIXON, Ill., liepos 7. — Gilbert Durin, 23 metų, vakar nušovė savo tėvą, daktarą James M. Duriną. Valgant vakariene juodu susibarė ir tėvas sudavęs sunui per nosį. Sunus nieko nesakęs nuėjo į kėlelę, pasiėmė šautuvą ir sugrįžęs paleido šovinį į tėvą, kuris tuojau krito negyvas. Tėvažudys suimtas ir laikomas apskričio kalėjime be kaucijos.

ALZIRAS, Šiaur. Afrika, liepos 7. — Alžire užėjo tokios baisios kaitros, kad tiesiai deginė degina. Prieitą penktadienį termometras siekė 149° Fahrenheito (65° Celsiaus).

Kominterno manifestas

Skelbia karą karui ir ragina darbininkus ir ukinkus stoti į revoliucinį judėjimą.

MASKVA, liepos 7. — Penktasis komunistų internacionalo kongresas, susirinkęs Maskvoj, del besirastančių dešimties metų didžiojo karo kilmės sukautų išleido manifestą "pasaulio proletarijatu". Manifeste kominternas atstoriai puola visų kraštų viešpataujančias klases, kaip to pasaulinio gaisro kaltininkus, ir pareiškia, kad Ruho okupacija yra tolesnis to karo tęsimas. Pasmerkiama ir Dawes'o reparacijų ekspertų komisijos planas, kurs esąs "tik paslėpta karo forma."

"Jungtinės Valstijos", sako manifeste, "kurios savo kienius kimšte prisikimšo Europos aukso, dabar, Francijos militarinį jėgų padedamos, dirguoja ekonominę Vokietijos politiką, lyg bausdamos Vokiečius už tai, kam ji leidosi save sumušti. Tik apgavikai gali sakyti, kad Dawes'o komisijos nutarimams gludi taikus demokratinis Europos vargų išrišimas. Antanta savo nusprendimus diktuoja Vokietijai, laikydama jai prie kaktos revolverį."

Kominternas kongresas šaukia darbininkus ir ukinkus vienytis kovai su karais ir graudena Europos ukinkus ir Jungtinių Valstijų fermerius stoti į revoliucinį darbininkų judėjimą, kaip vienintįlį žmonijos išsivadavimą.

Kalbos laisvė Lenkijoj

Lenkų ministeris reikalauja, kad žydų kongregacija vestų savo susirinkimus lenkų kalba.

VARSUVA, liepos 6. [2TA]. — Lenkų tikybos dalykų ministeris pranešė naujai išrinktai žydų kongregacijai, kad ji pirmą savo susirinkimą sušauktų pirmadienį. Ministeris savo pranešime dar reikalauja, kad posėdis būtų laikomas uždarytomis durimis ir kad visos diskusijos būtų vedamos lenkų kalba.

ŽYDŲ GIMNAZIJA LIETUVOJ

KAUNAS, liepos 6. [2TA]. — Vienintįlė pasauly žydų (ne hebrajų) gimnazija, turinti valstybės teisių, butent Ukmurgės žydų gimnazija šiemet išleido pirmąją savo klasę iš 25 auklėtinų.

Chicago ir apilinkė. — Šiandien išdalies apsiniauškė; mažai atmainos temperaturoje; vidutiniškai keliasis vėjas.

Vakar temperatūra vidutniai siekė 67° F. Šiandien saulė teka 5:21, leidžiasi 8:28.

PINIGŲ KURSAS

Vakar, liepos 7 d., užsienio pinigų kurso mažiausias kaip už \$25,000 dolerų bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos, 1 sv. sterlingų	\$4.32
Belgijos, 100 frankų	\$4.48
Danijos, 100 kronų	\$15.90
Italijos, 100 lirų	\$4.26
Francijos, 100 frankų	\$5.03
Lietuvos, 100 litų	\$10.30
Norvegijos, 100 kronų	\$13.44
Olandijos, 100 florinų	\$37.75
Suomijos, 100 markų	\$2.52
Švedijos, 100 kronų	\$26.60
Šveicarijos, 100 frankų	\$17.85

Meksikoj įvyko prezidento rinkimai

Gen. Calles esąs laimėjęs, tvirtina jo šalininkai.

MEKSIKOS MIESTAS, Meksika, liepos 7. — Vakarykščiai prezidento ir kongreso rinkimai praėjo, palyginamai, ramiai. Tik kur-ne-kur įvyko susirėmimų tarp generolo Plutarco Calles'o ir gen. Angelo Flores'o šalininkų.

Generolo Calles'o šalininkai sako, kad Calles laimėjęs didelę balsų didžiulę penkiolikos iš dvidešimt aštuonių valstijų, kur tik 8 nuos. balsų tekęs generoliui Flores'ui ir 2 nuos. nepriklausomiems kandidatams.

Balsavimų rezultatai tečiau ne veikia bus tikrai sužinoti. Meksikos Mieste kaip Calles'o, taip ir Flores'o šalininkai darė puolimą ant balsuojamųjų vietų ir išveržė urnas su balsais išsigabeno. Flores'o kumėjai reikalauja, kad kai kuriuose distriktuose balsavimai būtų paskelbti tušti.

Policijos streikas.

VERA CRUZ, liep. 7. — Prezidento rinkimo dieną Vera Cruz policija sustreikavo, kam neišvengiamai įvyko streikuojančių policininkų algetu. Streikuojantieji mokamajai algai tvarkos daboti pastatyta kareiviai.

Kautynės darbininkų su antisemitais

VIENA, Austrija, liepos 7. — Klosterneburge, netoli Vienos, vakar įvyko muštynės darbininkų su "kryžiuočiais" — antisemitais, kurie vadina save "krikščioniais socialistais". [Jie toki "socialistai", kaip Lietuvos darbo-federacininkai]. Muštynėse vienuolika asmenų sužeista. Keturiadesimt "kryžiuočių" areštuota.

Amerikos lakunai Persijoj

CHARBAR, Persija, liepos 7. — Skrendantieji aplink pasaulį Jungtinių Valstijų armijos lakunai atskrido šiandien iš Karachi į Charbarą.

Anglijos lakunas Japonijoj.

TOKIJO, liepos 7. — Anglijos lakunas MacLaren, savo kelionėj aplink pasaulį šiandien atskrido į Kasumigaurą. Subuvęs čia kelias dienas, ateinantį šeštadienį jis žada iškristi į Milnatą.

AMERIKOS ADVOKATŲ KONVENCIJA.

PHILADELPHIA, Pa., liepos 7. — Rytų čia prasidės Amerikos Teisininkų Asociacijos (American Bar Assn.) konvencija. Ji tęsis tris dienas. Daugybė žymesnių teisininkų jau yra suvažiuavę iš visų Jungtinių Valstijų dalių. Tarp jų įvykių kalbėtojų bus vyriausias teisėjas Taftas ir valstybės sekretorius Hughes.

PREZIDENTO SUNUS PAVOJINGAI SERGA.

WASHINGTON, D. C., liepos 7. — Prezidento Coolidge'o 16 metų sunus, Calvin, pavojingai serga kraujo užnuodijimu, kulsu iš mažos žaizdos kojoj. Sušaukti kraujo užnuodijimą jam buvo padaryta operacija, bet nieko tatau nepadėjo. Maža tėra vilties del jo pasveikimo.

Lietuvos žinios.

UNIVERSITETO REKTORIAUS RINKIMAI

Kaunas [LŽ]. — Birželio 1 d. Universiteto Senatas rinko rektorį ir prorektorius. Balsuojami buvo du kandidatai: marijonų vienuolis prof. Bučys ir med. d-ras prof. Avižonis. Kun. Bučys gavo 42 balsus ir d-ras Avižonis 36 balsus, o viena kortelė tuščia. Kun. Bučio posėdy nebuvo ir girdėti, kad jis nesutinkąs užimti rektoriaus vietos. Renkant prorektorius buvo išrinktas d-ras Avižonis, bet jis atsisakė. Dar šią savaitę žada būti naujas Senato posėdis, kur vėl busi rinkimai universiteto rektoriaus ir prorektoriaus.

KERSTAS IR ATGAILA

Kaunas [LŽ]. — Šiomis dienomis štai kas atsitiko Panevėžyje. Tame miškelyje buvo surengta gegužinė, kurioje prisirinkę apylinkės jaunuoliai. Tarp šių jaunuolių atsirado vienas pil. K., 20 metų amžiaus, su savo sena pažįstama. Gegužinė pil. K. susipažino su kita panele; su ja praleido ir gegužinę. Toks jo pasiūlymas labai papiktino senąją pažįstamą. Pastaroji neįsiekė, nubėgus į namus pasiėmė peilį, pavijo juos beinančius ir namus ir peiliu įdūrė į kaklą savo konkurentę. Tuo pačiu peiliu pil. K. seną pažįstamą irgi sužeidė. Pagaliau, matydamas, kad del jo prieštasties atsirado dvi aukos, pats save persidūrė tuo peiliu ir nubėgęs į mišką pasikorė.

Tauragė. — Paskutiniui laikui čia užėjo loterijų epidemija: stato motociklus, šautuvus, laikrodžius, net automobilius.

Uždraudė laikraščius siuntinėti.

Paskutiniu laiku uždrausta siuntinėti nuteistiems lietuvių abiturientams lietuvių laikraščiai.

Vilnius

PRISIPAŽIŠTA BEJEGUME.

Lenkijos prezidentas Wojciechowski, apvažinėdamas rytų pakraščius, gegužės 26 d. Lydoj per pusryčius pasakė kalbą, kurioje išreiškė savo įsitikinimą, kad vietos gyventojai esą lojalūs Lenkijos atžvilgiu, o gaunamos Varšuvos žinios apie sukilimus rodo tik valstybės administracijos ir saugumo trukumus, kuriuos panaudojanti prieš agitaciją. Prezidentas užsitikrines, kad visi tie trukumai busį tuojau pašalinti, ir pakraščius klausimai užimsią tinkamą vietą centro valdžios pastangose, o jis pats prižiūriems tą darbą. Kraštas esą sudaręs nesekiriamą Lenkijos dalį ir lenkų ambicija reikalaujanti būti geru šeiminku.

DRO ALSEIKOUS IŠTRĖMIMAS SULAIKYTAS

Vilnius [LR]. — Del griežto nusistatymo ginti savo teises ir del laikurių pažangesniųjų Seimo narių įsikūsimu, Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto pirmininkui d-rui D. Alseikai ir jo žmonai med. d-rei Alseikienei leista pasilikti Vilniuje. Yra vilties, kad ir p-lė Žebrauskaitė galės pasilikti. Ar ilgam laikui ištrėmimas sulaukytas dar nežinoma.

Charakteringa, kad ištrėmimui buta numatyta ir daugiau asmenų.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos Lietuvon 50 Centų

Šitas stebėtinai dalykas jau tapo įvykintas. Su pagalba tik ką įvestos Naujienų telegrafinės sistemos dabar galima siųsti pinigus Lietuvon telegramu tik už 50 centų. Šita sistema siunčiamieji pinigai yra išmokami Lietuvoje į 3 ar 4 dienas.

Už telegramą reikia mokėti tik 50 centų, visvien ar ilgas ar trumpas adresas, ar didelė ar maža suma. Litų kursas taip jau tapo labai atpigintas. Reikalaukite Naujienų telegrafinių perlaidų aplikacijų, iš kurių matysite atpigintą litų kursą siunčiant telegramus.

Siųskite savo giminėms pinigus Lietuvon telegramu per Naujienas. Kam-gi jie turi laukti visą mėnesį ar ilgiau, kada jie gali gauti pinigų į 3 ar 4 dienas, o jums tas nekaštuoja brangiau.

Naujienų Skyriai ir Agentai irgi priima siuntinius telegramus

Kam pertoli nueiti į Naujienų vyriausią ofisą, tie gali induoti pinigus pasiuntimui telegramu Lietuvon Naujienų autorizuotiems agentams: BRIDGPORT: AUŠRA: — 3210 S. Halsted St. TOWN OF LAKE: BENOŠIAUS APTIEKA: 1616 W. 47th St. ROSELAND: TUPIKAIČIO APTIEKA: 233 East 115th St.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday
By The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor P. Strigaitis

1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8502

Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada.
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$6.00 per year in Chicago.
8c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 17th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 2nd, 1879.

Naujienuos eina kasdien, išskyrus
šeštadienius. Leidžia Naujienuos
Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago
Ill. — Telefonas: Roosevelt 8502

Užsienio kaina:
Chicagoje — paštu \$8.00
Metams 8.00
Pusmetį 4.00
Trims mėnesiams 2.00
Dviems mėnesiams 1.50
Vienam mėnesiui .75

Chicagoje per neštuvus:
Viena kopija .8c
Savaitai 1.5c
Mėnesiui 7.5c

Savijautos Valstijose, ne Chicagoje,
paštu:
Metams \$7.00
Pusmetį 3.50
Trims mėnesiams 1.75
Dviems mėnesiams 1.25
Vienam mėnesiui .75

Lietuvon ir kitur užsienio:
(Atspiginta)
Metams \$8.00
Pusmetį 4.00
Trims mėnesiams 2.00
Dviems mėnesiams 1.50
Pinigus reikia siųsti pašto
Orderiu, kartu su užsakymu.

Progresyvio Politinio Veikimo Konferencija, kuri turėjo savo suvažiavimą Clevelande, indorsavo senatorių La Follette'ą, kaip kandidatą į Jungtinių Valstijų prezidentus, ir priėmė jo platformą. La Follette'as eis į rinkimus, kaip "nepriklausomas" kandidatas, nesurištas su jokia partija.

Tai yra nepaprasta padėtis, kurią gana lengva kritikuoti kiekvienam, norinčiam sumažinti Clevelando suvažiavimo reikšmę. Reikia pripažinti, kad tokiu suvažiavimo nutarimu nėra pilnai patenkinti ir socialistai, kurie jame oficialiai dalyvavo.

Socialistų Partija, siųsdama delegatus į Progresyvos Konferencijos suvažiavimą, norėjo pasiekti dviejų dalykų: viena, kad būtų įsteigta masinė darbininkų partija su aiškiu programą; antra, kad ta partija pastatytų kandidatų sąrašą ateinančioms rudens rinkimams. Dabar gi išrodo, kad Clevelande nebuvo pasiektas nė vieno, nė antro tikslo.

Vienok tenka skaitytis su aplinkybėmis. Jeigu Clevelando suvažiavimas atsisakė steigti partiją, apimančią organizuotųjų darbininkų mases, tai aišku, kad Amerikos darbininkai prie to dar nėra prisirengę. Steigti gi naują darbininkų partiją prieš organizuotųjų darbininkų norą būtų visai bergždis darbas.

Kadangi Progresyvo Konferencija neįsteigė naujos partijos, tai nebuvo prasmės priešintis nė tam, kad La Follette'as "runytų", kaip nepriklausomas kandidatas. Jisai pats pareiškė, kad po rinkimų, kuomet balsavimai parodysi, kad didelės minios žmonių yra priešingos republikonų ir demokratų partijoms, tai tuomet tas minias bus nesunku suorganizuoti naują partiją.

Sitai La Follette'o nuomoni pritarė ir Clevelando suvažiavimas. Jisai nutarė, kad

sausio mėnesyje būtų sušaukta naujas Progresyvos Konferencijos suvažiavimas, kuriame partijos steigimo klausimas bus galutinai išspręstas.

Sitas Konferencijos nutarimas buvo padarytas, nusileidžiant socialistams, kurie reikalavo, kad masinė darbininkų partija būtų tuojau įsteigta.

Konferencija padarė socialistams dar ir kitą svarbų nusileidimą. Ji išrinko pastovų nacionalų komitetą, kuris ves rinkimų kampaniją, o paskui, po rinkimų, lapkričio 29 dieną turės suvažiavimą, kad apsvačius rinkimų rezultatus ir paskyrus dieną Progresyvos Konferencijos suvažiavimui sausio mėnesyje, kur, kaip minėjome, bus sprendžiamas partijos steigimo klausimas.

Taigi Clevelando konferencija visgi reiškia nemažą žingsnį linkui naujos partijos. Ji sutvėrė pastovios organizacijos centrą; ji nutarė dalyvauti prezidento rinkimuose skyrium nuo republikonų ir demokratų, ir ji paskyrė laiką galutinam partijos sudarymui. Ligi pilnos partijos dabar truktas tik tai vardo ir formalio pasiskelbimo.

La Follette'o kandidatūra rems ir socialistai. Tai reiškia, kad jie nestatys atskiros kandidato į prezidentus. Bet savo atskirą organizaciją jie palaikys, kaip palaikė iki šiol. Galimas yra daiktas, kad atskiros valstijose socialistai turės ir savo kandidatus, skyrium nuo Progresyvos Konferencijos kandidatų.

La Follette'o kandidatūra rems ir visa eilė stambiųjų darbininkų unijų ir fermerių organizacijų šiaurvakarinėse valstijose. Tuo būdu keletas milijonų balsų jam jau iš kalno yra užtikrinta. Kai kurie rimti žmonės mano, kad rudens rinkimuose tikroji kova eis ne tarp republikonų ir demokratų, bet tarp Coolidge'o ir La Follette'o.

Apžvalga

BEGEDZIAI IR HUMBUGIERIAI

"Laisvės" Serenga-Pruseika Vabalas rašo, kad Grigaitis esąs "Judošius" ir "renegatas", delto, kad jisai nepritaria teroristinei Rusijos bolševikų diktaturai ir remia tautininkus kovoje su lietuviškais bolševikais.

"Mūsų" belakdamas, Serenga-Vabalas tur-but visą savo sąžinę ir sarmatą pragėrė, nes jisai žino gerai, kad terorui ir despotizmui Grigaitis nepritarė nė pirmiausia. Tam nepritarė nė pats Pruseika, kol jisai dar buvo socialistas.

Pats budamas bauriausios rūšies renegatas, pats judosiškai atsižadėjęs visų socialistinių principų, tas gavalas drįsta smeizti socialistus, kurie ir šandie tebera ištikimi savo seniemsiams įsitikinimams!

Kai del lietuvių socialistų santykių su tautininkais, tai jie šandie irgi yra principaliai tokie pat, kokie buvo seniaus. Tautininkų nacionalizmą socialistai nuolat kritikuoja. Kritikuoja jie ir jų svyravimus demokratiškos klausimais. Bet ant kiek

tautininkai paremia demokratišką, ant tiek socialistai sutinka eiti su jais išvien.

Tarpe tautininkų yra ne tik širvydinio tipo atžagareiviai, bet yra ir tikrai pažangių žmonių, — ką aiškiai parodė SLA. seimas, kuris pirmė griežtai anti-klėrikalinės ir demokratinės dvasios rezoliuciją.

O pas komunistus progresyvių žmonių nėra. Jie visi yra tikriausi reakcijos talkininkai ir prie to dar fanatikai ir jezuitai, kurie nėsilaiko jokių doros principų linkui ne savo partijos žmonių. Su tokiais gavalais socialistai negali turėti nieko bendra.

Brooklyno komunistų šlamstelis apsimeta, jogei jisai nematęs nieko keisto tame, kad bolševikėliai Wilkes Barre's seime balsavo už rezoliuciją, reikalaujančią laisvės ir demokratybės Lietuvoje. Nejaugi, girdi, komunistai kada nors kovojo "prieš šokių ar tokių pažangesnių sumanymus bei naudingas darbininkams reformas?"

Tik gėd pradėjęs bolševikas gali šitai rašyti. Nu-gi iš ko atsirado komunistų partija Amerikoje, jeigu ne iš to, provokatoriaus Frainos vedamos "bunčius" kairiasparniškų asilų pareiškė, jogei kova už reformas yra "išdavystė"? Ar ne reformų smerkimas ir šaukimas prie "tuojautinio kapitalizmo nuvertimo" buvo svarbiausias komunistų "principas", vardan kurio jie suskaldė Socialistų Partiją ir mėgino suskaldyti pažangias darbininkų unijas?

O kas yra demokratijos niekinimas ir nuolatinis demokratių srovė šmeizimas, jeigu ne atmetimas kovos už pažangius sumanymus ir naudingas darbininkams reformas?

Jeigu komunistai šandie jau atsižada tų savo "revoliucingųjų" principų, jeigu jie pripažįsta, kad kova už darbininkų buvimo pagerinimą ir reformas yra reikalinga, — tai jie turi paliauti purvais drabstę socialistus ir atvirai pasisakyti, jogei jų "komunizmas" yra subankrutėjęs. Bet kam varinėti humbugus?

KOMUNISTAI IR MATTEOTTI

Kuomet Italijos fašistai nužudė socialistų atstovą, drg. Giacomo Matteotti, ir tuo iššaukė didelį visuomenės pasipiktinimą, tai komunistai ėmė reikalauti, kad darbininkų organizacijos paskelbtų generalų streiką, kaip protestą prieš fašizmą.

Berlino "Vorwaerts", rašydamas apie tai, nurodė, kad generalio streiko reikalavimu komunistai parodė savo begalinę veidmainybę. Kol drg. Matteotti buvo gyvas, tai tie Maskvos davatkos bauriausiu būdu jį užpuldinėdavo. Vos kelios savaitės prieš savo mirtį Italijos socialist atstovas buvo atsilankęs Paryžiuje ir tenai draugų susirinkime pasakojo apie padėtį Italijoje. Tame pasikalbėjime drg. Matteotti ypatingai pabrėžė, kad Italijos darbininkų judėjimui daro baisiai daug žalos komunistai savo niekšiskomis atakomis ant socialistų.

Drg. Matteotti pareiškė, kad jisai pirmiausia dar turėjęs viltį, jogei busi galima vėl pasiekti darbininkų judėjimo suvienijimo; bet nepasiliaujantys komunistų šmeizti jį pagalios ištikimam, kad savojai apie vienybę su komunistais yra bergždis dalykas. Jam, kaip socialistų partijos sekretoriui, tenka daugiausia nukentėti del komunistų užsipuldinėjimų ir jisai manas, kad daugelis komunistų vadų esą niekas kitas, kaip provokatoriai, už pinigų pasidavę Mussolini'ui.

O dabar, kada tas komunistų neapkenčiamas, jų šmeiziamas žmogus tapo užmuštas, tai jie neva rodo jam užuojautą ir siūlo generaliu streiku protestuoti prieš jo užmušėjus!

Aiškūs dalykas, kad socialistai griežtai atbūnė visus tų veidmainių pasiūlymus.

MAKSIM GORKI

Vertė K. Baronas

Senutė Izergil

I.

Aš girdėjau šiuos pasakojimus prie Akkermans, Besarabijoje, ant jūrų kranto.

Kartą vakarą, baigusi rinkti vinuoges, partija maldavičių, su kuriais aš dirbau, nuėjo prie jūrų kranto, o aš ir senutė Izergil pasilikome po vėsiu paunksniu vinuogių krumo ir gulėdami ant žemės tylėjome, žiūrėdami kaip tirpsta gilumoj nakties tamsos ir tamsioj lapų žalumoj šešėliai tų žmonių, kurie nuėjo prie jūros.

Jie ėjo, dainavo ir juokėsi; vyrai — bronziniai, su dideliais, juodais usais ir tankiais plaukais iki pečių, trumpais švarkais ir plačiomis kelnėmis; mergaitės — linksnios, lankstios, kaip vitelės, su tamsiais mėlynomis akimis, — taipgi bronzinės. Jų plaukai, šilkiniai ir juodi, buvo paleisti ir vėjas, šiltas ir lengvas, žaidamas jais, žvangino įpintais į juos pinigais. Vėjas plaukė plačia, lygia srove, bet kartais jis tarsi šoko per ką-tai nematomą, padraikydavo moterų plaukus ir iškilusius virš jų galvų fantastinius karčius. Tai darė moteris baisiomis ir pasakingomis. Jos ėjo tolyn nuo mus, o naktis ir fantazija rėdė jas vis gražiau.

Kas tai grojo ant smuiko... mergaitė dainavo minkštu kontralto, girdėjosi juokas... ir vaizduotė piešė visus garsus girliančią įvairių spalvų kaspinių, plėvėsavusių ore virš tamsių, paslėptų tamsos, figūrų žmonių.

Oras buvo persisunkęs aštrių jūros kvapu ir tirštais žemės garais, netoli prieš vakarą gausiai sudrėgintos lietaus. Dar ir dabar danguje klaidžioje atskalos debesų, puikų, keistos išvaizdos ir spalvų, čia — minkšti, kaip dūmų kamuoliai, melsvi ir šviesiai žydūs, ten — aštrūs, kaip uolų skeveldros, pilkai juodi ir rausvi. Tarp jų švelniai spindėjo tamsiai-žydūs dangaus protarpiai, pagražinti auksiniais trupinėliais žvaigždžių. Ir visą tą — garsai ir kvapai, debesys ir žmonės — buvo žavėjančiai gražūs, bet liudni, rodėsi pradžia nepaprastos pasakos. Viskas buvo stebėtina ir harmoninga, bet rodėsi sustojusiu savo ugy ir mirstančiu, kadangi mažai buvo triukšmo, gyvo, nervingo triukšmo, laiks nuo laiko vis skaisčiau degančio; triukšmas gi, kuris jei ir buvo, — buvo silpnas, tankiai nutrukdavo ir vis gėso, nutoldamas ir pergimdamas į liudnus dejavimus pasigailejimo koliai, galbut laimės, kuri taip nesugaudoma ir netikėta.

Aš žiūrėjau į visą tai ir many gimė fantastingi troškimai: norėjosi pavirsti į dulkę ir tapti vėjo visur išnesiotu; norėjosi išsiliesti šilta upe po stepą, išliesti į jūrą ir kvėpuoti į dangų opaline migla; norėjosi pripildyti savi visą tą žavėjančiai-liudną vakarą... ir kodel tai buvo liudna.

—Kodel gi tu nėra su jais? —linktelėjusi man galvą paklausė rusiškai senutė Izergil.

Laikas sulenkė ją pusiau, kadaiše buvusios juodos akys buvo užgesusios ir ašarojo. Jos sausas balsas skambėjo be virpėjimo, jis barškėjo, tarsi senutė kalbėjo kaulais. Kaip dar ji galėjo kalbėti!

—Ne noriu, — atsakiau aš jai ir jos klausimą.

—U!.. seniais gimstate jūs, rusai. Nejaukūs jūs visi, kaip demonai... Bijosi taves, musų mergaitės... O juk tu jaunas ir stiprus...

Mėnuo patekėjo Jo diskas buvo didelis, kruvinai raudonas, ir jis rodė išėjus iš gilumos šio stepo, kuris savo gyvenime taip daug prarito žmogaus mėsos ir išgėrė kraują, nuo ko turbūt ir

pasidarė toks riebus ir dosnus. Ant mus krito nerti šešėliai lapų, aš ir senutė pasidengėm jais, kaip tinklu, ir jie virpėjo. Ir stepų, į kurių nuo mus, pradėjo plaukti debesų šešėliai, persigėrė mėnulio žydrą šviesą ir pasidariusieji labiau permatomi ir šviesesni. Vos vos pasiekdavo mus garsai nuo jūros: tai verkė smuika, tai juokėsi mergaitė, tai jaunuolis dainavo lankščiu baritonu ir visą tai maišėsi su ritmingu vilnių taisykėjimu į krantą.

—Žiūrėk, štai eina Larra! Aš žiūrėjau ten, kur senutė rodė savo drebančią ranką su kreivais pirštais ir mačiau: ten plaukė šešėliai, jų buvo daug ir vienas jų, tamsesnis ir tirstesnis už kitus, plaukė daug greičiau ir žemiau kitų, kadangi jis atsimušė nuo debesio, kuris buvo arčiau žemės už kitus ir skriejo greičiau jų.

—Niekio ten nėra! — atsakiau aš.

—Tu spangesnis už mane, se-nė. Žiūrėk, —štai jis tamsus, bėgo stepu.

Aš dar sykį pažiūrėjau ir vėl nieko daugiau nepamačiau, kaip šešėlius.

—Tai šešėlis! Kodel tu jį vadini Larra?

—Delto, kad tai jis. Jis dabar pasidarė jau kaip šešėlis, —metas. Jis gyvena tukstančius metų, saulė išdžiovino jo kraują ir kaulus, ir vėjas išnešėjo juos. Štai ką gali Dievas padaryti su žmogum už jo išdidumą!...

—Papasakok man, kaip tas atsitiko! —paprasiau aš senutės, iškalnia jausdamas vieną iš puikių, stepuose sudėtų, pasakalių.

Ir ji man papasakojo tą pasaką.

"Daug tukstančių metų praėjo nuo to laiko, kaip tas atsitiko. Toli už jūrų, kur saulė teka, yra šalis didelės jūros, ir toje šaly kiekvienas medžio lapas ir žolės stiebas duoda tiek šešėlio, kiek reikia žmogui, kad liuosai pasislėpti jame nuo saulės kaitros, kuri ten nemielasirdin-kai karšta.

"Štai kokia dosni žemė toje šalyje. "Joje gyvena galinga žmonių gentis, turėjusi galvijus ir medžioklei su žvėrimis leidusi savo spėką ir narsą. Jie puotau-davo po medžioklės, dainavo dainas ir žaidė su mergaitėmis, kurios ten buvo gražios kaip ugnis.

"Kartą, laike puotos, vieną jų, juodplaukę ir malonią kaip naktis, nusinešė nusileidęs iš dangaus aras. Genties vyrų paleistos į jį vilyčios nukrito, gailios, atgal ant žemės. Tada nuėjo ieškoti mergaitės, bet jos nesurado. Ir užmiršo apie ją, kaip užmiršta apie viską ant žemės."

Senutė atsiduso ir nutilo. Jos barškantis balsas skambėjo taip, tarsi tai skundėsi visai užmiršti amžiai, įsikuniję į jos krutinę atsiminimų šešėlius. Ir jūra tyliai akomponavo pradžiai vienos tų senovinių legendų, kurios galbut susitvėrė ant jos krantų.

"Bet po dvidešimties metų ji pati sugrįžo, nuvarginta ir išdžiuvusi, o su ja buvo jaunuolis, gražus ir stiprus, kaip ji dvidešimt metų atgal. Ir kada jos paklausė kur ji buvo, ji papasakojo, kad aras nusinešė ją į kalnus ir gyveno ten su ja kaip su pačia. Štai jo sunus, o tėvo jau nebėra, nes kada jis pradėjo įsilpnėti, tai pakilo paskutinį kartą augščiau į dangų ir sudėjęs sparnus sunkiai krito iš ten ant akmeninių kalno uolų, nukrito ir užsimušė į juos... (Bus daugiau)

Draugai
Rukytojai,
Tai Neginčijamas Faktas!

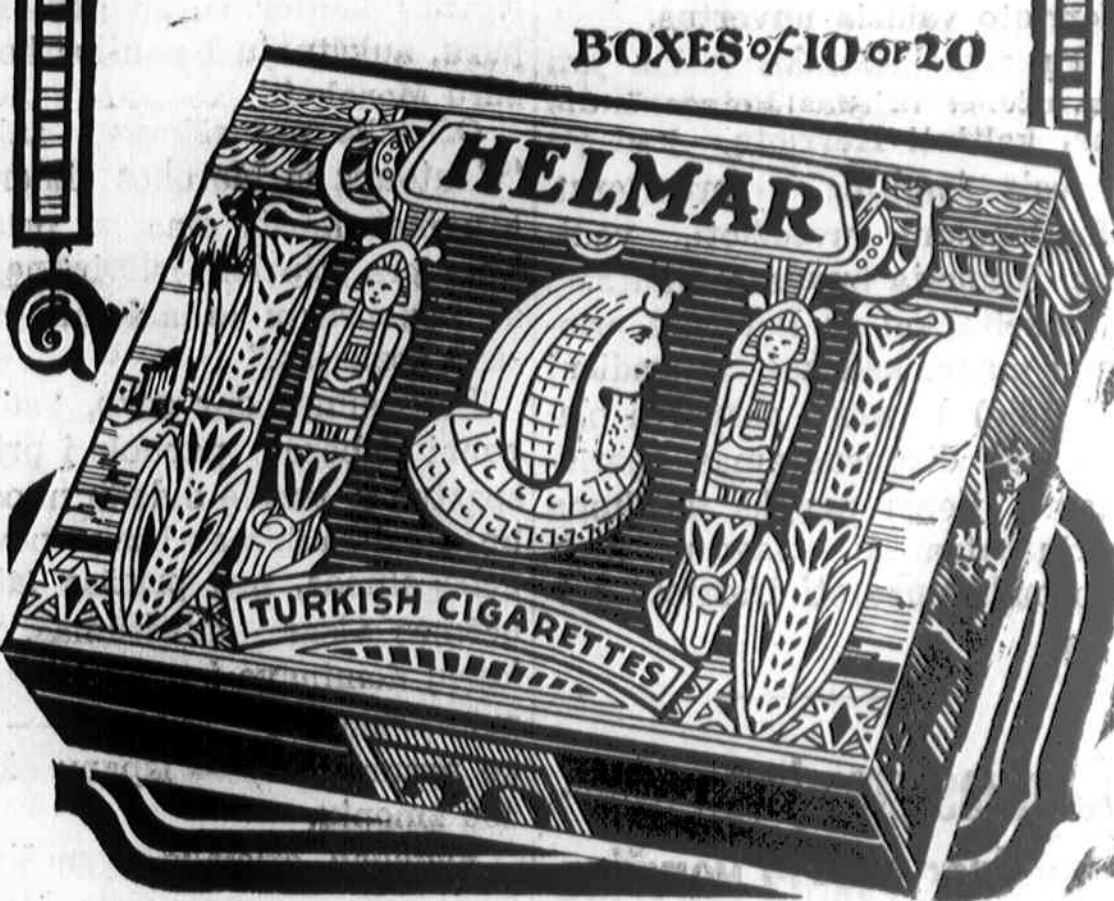
"Pereitą naktį aš lošiau pokerį ir stebėtina pažymėti, kad iš septynių lošikų, penki rukė HELMARS. Jie įvertina gerą cigaretę tiek pat kiek aš, ir suprantama pasirenka HELMAR".

Jei jūs niekad nesate rukė Turkiško Tabako, jūs nežinote, ko netenkate. HELMAR Turkiški cigaretai susideda iš gryno Turkiško Tabako ir duos jums smagumo ir pasidžiaugimo su kiekvienu dumeliu. HELMARS yra Amerikos didžiausios vertės cigaretuose.

HELMARS yra absoliutiškai grynai ir įpekuioti į kartono skrynutes, kad jie nelužytų.

Kaip kiti, taip ir jūs džiaugsitės permaina į Turkiškus

Gamintojai auščiausias
rušies Turkiškų ir Egiptiškų
cigaretų pasauly.

Detroit, Mich.

Naujienu Agentija

Nuo 1 liepos, 1924, Naujienu agentija Detroito mieste yra pavesta J. J. Strazdui, kurs atliks Detroito įvairius reikalus sąryšyje su Naujienuomis, o butent: priims Naujienu prenumeratą, priims spaudos darbų užsakymus, priims skelbimus, priims pinigų persiuntimui Naujienuoms Chicago, darys įngaliojimus, tvirtins parašus kaip notaras registruotas Lietuvos atstovybėje ir t. t.

Detroito lietuviai su visais viršpaminėtais reikalais tesikreipia pas J. J. Strazdą, Naujienu agentą, adresu:

J. J. STRAZDAS,
1711 — 24th St.,
Detroit, Mich.

ELEKTRA

Šviesa ir pajėga suvaidina į senus ir naujus namus, taipgi dirbtuves. Cash arba ant įmokėjimo.
Pirmosios Lietuvių Elektros Korporacija Amerikoje
THE BRIDGEPORT ELECTRIC CO., Inc.
A. BARTKUS, Pres.
1619 W. 47th St., Tel. Boulevard 7101, 1892. Chicago.

Garsinkitės "Naujienuose"

